

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษา
เรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง
The Participation of Community and School in Constructing
a Local Curriculum : A Case Study of the Forest of Community
Tambon Tamot, Amphoe Tamot, Changwat Phatthalung

สนทนา เมืองสุข

Sontaya Muangsuk

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Environmental Education
Prince of Songkla University

A 2546

เลขหมู่	SD654.T62P12 33 2546
Bib Key	232985
	2 ก.อ. 2546

ชื่อวิทยานิพนธ์	การมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น : กรณีศึกษาเรื่องป่าของชุมชน ตำบลตะโหมด อำเภอดะโหมด จังหวัดพัทลุง
ผู้เขียน	นางสาวสนทญา เมืองสุข
สาขาวิชา	สิ่งแวดล้อมศึกษา
ปีการศึกษา	2545

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและศึกษากระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมเรื่องป่าของชุมชน ตลอดจนศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการใช้หลักสูตรนี้

วิธีการศึกษาคั้งนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและจากภาคสนาม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามนั้นใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ สำหรับขั้นตอนการศึกษาที่สำคัญนั้น ได้แก่ การจัดเวทีระดมความคิด และการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งการจัดเวทีระดมความคิดมี 8 ขั้นตอน คือ 1) การค้นหาประเด็นทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องการนำมาสร้างหลักสูตรท้องถิ่น 2) การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เรื่องป่าของชุมชน 3) การกำหนดหัวข้อและเนื้อหาย่อย 4) การกำหนดแผนการเรียนรู้ในการนำไปใช้สอนนักเรียน 5) การพิจารณาปรับปรุงแผนการเรียนรู้และการตกลงร่วมกันในการทดลองใช้หลักสูตร 6) การวางแผนการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปทดลองจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน 7) การติดตามประเมินผลเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้หลักสูตร และ 8) การสรุปกระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่องป่าของชุมชน พบว่าการสร้างหลักสูตรนี้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ และสามารถนำหลักสูตรนี้ไปใช้จัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประชาบำรุง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นได้สร้างการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านทัศนคติ ด้านทักษะ ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และด้านอื่น ๆ ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งชุมชนและโรงเรียน ตลอดจนนักเรียนที่ได้ผ่านการใช้หลักสูตร ส่วนของชุมชนเกิดผลการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้เข้าร่วมในการสร้างหลักสูตรเกิดความเข้าใจตนเอง เกิดการทบทวนความรู้เก่า สร้างองค์ความรู้ใหม่ และได้เรียนรู้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ 2) วิทยาการรู้

ความต้องการของชุมชนและโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัว เกิดความภาคภูมิใจที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เพราะหน้าที่นี้สามารถทำให้นักเรียน เกิดจิตสำนึกในการดูแลป่าได้ และสามารถสร้างวิทยาการของชุมชนเพิ่มขึ้นด้วย และ3) ชาวบ้าน โดยเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องป่าของชุมชนจากการบอกเล่าของนักเรียน และถือว่าเป็นการสร้างความใกล้ชิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น

ส่วนของโรงเรียนเกิดผลการเรียนรู้ ดังนี้ 1) นักเรียนได้รู้จักตัวเอง บทบาทของตัวเอง และท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น 2) ครู เข้าใจความสำคัญและเกิดทัศนคติที่ดีต่อหลักสูตรท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิธีการวางแผนการสร้างหลักสูตรและแนวทางในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ และได้ค้นพบแหล่งความรู้ในท้องถิ่น และ 3) ผู้บริหาร เห็นความจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาแบบชุมชนมีส่วนร่วม

สำหรับผลการเรียนรู้ของนักเรียนจากการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของป่าไม้ ตลอดจนเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์และความเกื้อกูลกันของชุมชนกับป่าไม้

Thesis Title	The Participation of Community and School in Constructing a Local Curriculum : A Case Study of the Forest of Community Tambon Tamot, Amphoe Tamot, Changwat Phatthalung
Author	Miss Sontaya Muangsuk
Major Program	Environmental Education
Academic Year	2002

Abstract

This research is an environmental education action research. The aims of the study are to construct a local environmental curriculum using participation process between a local community and a local school and to study the learning process of students whom this curriculum was tried on.

The research data was collected from documents surveying and field survey. For field survey, data was collected by using participation and questionnaire. Eight forums were organised to construct the curriculum observation : 1) Identification of an environmental issue to be used constructing the curriculum 2) Defining learning standard 3) Defining contents and sub – contents 4) Defining learning plan 5) Improving the learning plan and brainstorming for try – out of the curriculum 6) Planning on the curriculum try –out 7) Monitoring and Evaluat the curriculum to solve problems that arose and 8) Conclusion of the whole.

For the try-out of the curriculum : The constructed curriculum was in accordance with the 2001 National Compulsory Education guideline by the Ministry of Education. The curriculum was used as instructional activities on secondary 1 students of Prachabumrung School in the first semester of 2002.

The results of the research were as follows : The constructing of the curriculum could promote the learning of knowledge, attitude, skill, behavior, etc. On community people, school personels and students whom the curriculum was tried on. For community people : 1) Curriculum constructors had an opportunity to review their knowledge, gain new insight and learn new teaching process and techniques. 2) Innted speakers knew their

community and school's interest in teaching students about their surrounding were proud to transfer their knowledge because they can teach students to have a sense of forest conservation, this process could create more community speakers. and 3) Villagers, especially the parents could learn about the community of forest through their children and they were related closer to the school. For the school, 1) Students knew and related themselves more to their local community and environment. 2) The teacher who used the curriculum had a better understanding and attitude toward a local curriculum. Also the teacher learned how to construct curriculum plan and integrate activities and discover new learning sources in community. and 3) Administrator understood the importance of native community participate in education management and has also seen the role and need of the community participation.

For students whom the curriculum was tried on the students were found to have better knowledge and awareness of the importance of forests and community.